Kutsal Kitaba El Basmak

Ant içerken ya da yemin ederken niçin bir şeyin üzerine el basılıyor?

Bunu çözümleyebilmek bakımından önce “el basma” geleneğinin nereden kaynaklandığına ya da bunun gerekçesine bakmak gerek.

Belki birçok açıklama verilebilir ama bilimsel bir açıklama ararsak, o zaman el ile beynin ya da zihnin birbirine mesafe olarak bedende uzak gibi dursalar da işlevsel bakımdan pek yakın olduklarını göz önünde tutmak gerekir.

Günümüzde unutulup gitti ama eskiden büyüklerin büyükleri onlara «Çocuğunu döverken sakın eline vurma» diye öğüt verirdi.

Çocuk dövülür mü? Bu uygun bir iş mi? Geçerli sayılabilir mi?

Olmaması gerekir ama günümüzde bile bunun yeterince uygarlaşamamış ailelerde hatta topluluklarda uygulanageldiğinde, üstelik bir gerekçesinin yaratıldığını biliyoruz.

Bu ayrı konu…

Çocuğun eline vurulmaması, hem fiziksel hem mecazî anlamda geçerli çok önemli bir uyarıdır. Buna karşılık o bilgisiz öğretmenler, okulda bir öğrenciye küçük bir ceza verecekleri zaman cetvelle eline vururdu eskiden, ne büyük bir hasar yaratmakta olduklarının farkına bile varmadan.

Sırf bu gerekçeyle bile olsa bir yere, bir şeye el basmak önemlidir. Örneğin ağaca ya da taşa, özellikle de mezar taşına el ile dokunmak, şöyle sıkıca…

Bunun anlamı, farkında olunmasa da zihinsel bağlantının yapıldığıdır.

Ancak bu el basma geleneği kimi toplumların geleneklerinde varsa da kimilerinde yoktur.

Burada konuya özel olarak Masonlukta bakalım, Kutsal Kitap(lar) ile de bağlantılı olarak…

Masonlukta kürsü üzerinde kutsal kitapların bulundurulması konusunda hangi tür Masonluk çok duyarlı davranıyor?

Kimi zaman Anglosakson Masonluğu olarak da anılan fakat onunla kalmayan gelenekçi ya da geleneksel nitelikli mason toplulukları…

Fakat bunun eskiden de böyle olduğu söylenemez. Tarihte mason kuruluşlarının büyük çoğunluğunda, -tutum ve anlayış bakımından hangi kanatta olurlarsa olsunlar- Kutsal Kitap(lar) vardı. Buna karşıtlık yani öyle kitapların olmayışı, Daha 18. yüzyılın son çeyreğinde başta Fransa olmak üzere bazı ülkelerde görüldüyse de özellikle yakın geçmişimizde yani 20. yüzyılın ikinci yarısında "liberal" olarak anılan kesimde giderek artmıştır.

Konumuzun başlığı uyarınca ona değil de Anglosakson Masonluğu topluluğuna bakalım.

Bu topluluğun başını kim çeker?

İngiltere Birleşik Büyük Locası.

Onun bu bağlamdaki tutumu nasıldır?

1929 yılında yayımlamış olduğu bir bildirgenin 3. maddesinde şöyle denmiş:

"Tüm inisiyelerin *(tekris yöntemiyle Masonluğa girmiş olanların)*, kutsal kitap üzerine ya da ona gözlerini bağlayarak ant içmesi, böylelikle inisiye olan kişinin vicdanını yukarıdan gelen vahiye bağlaması zorunludur."

Anlaşılan burada şu "kutsal kitap üzerine" sözü "kutsal kitaba el basarak" deyişiyle özdeş tutuluyor. Ancak burada önemli olan el değil. Nitekim bu büyük loca, buradaki zihinsel ya da inançsal bağlantının göz ile de kurulabileceğini belirtmiş bulunuyor.

Zaten göz de doğrudan beyin ile ç ok yakından bağlantılı bir organ.

Fakat bu kural, -geçerli olduğu varsayılarak- Masonluğa giriş töreni (tekris ya da aydınlanma) kapsamında ant içme/yemin etme uygulamasının, adayın uzunca süre bağlı olan gözlerinin açılmasından sonra olmasını gerektiriyor. (Nitekim bu uygulama bazı kuruluşların ritüellerinde adayın gözleri bağlı iken bazılarında ise daha sonra yer alıyor.)

Eli yıllarca yapmış olduğu bedensel çalışmanın niteliği nedeniyle nasır bağlamış, bu nedenle duyarlılığını yitirmemiş olsa da pek azalmış, dolayısıyla sinirler aracılığıyla zihinsel bağlantıyı yitirmiş, hiç olmazsa pek zayıflamış bir kişinin el basması, -her nereye el basılacaksa- aslında geçersiz mi sayılır?

Görme engelli bir kişinin elbette gözlerini bağlaması olanaklı değil; o elini basar. Ancak el bastığı kitabın kendi kutsal kitabı olduğunu nasıl bilecek? Ona öyle denmişse öyledir. Diyenler de mason… Masonlara güvenilir. Onun da güvenmekten başka çıkar yolu var mı?

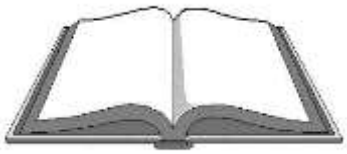
Madem kişilerin sözüne yani onura güvenmektir esas olan, kutsal kitaba el basmanın gereği ne?

Eğer böyle anlaşılıyorsa, ancak inanan kişilerin kutsal kitap üzerine el basarak yemin etmelerine güvenilebilir, başka sözlerine güvenilemez. Zaten kutsal kitaba el basılmadan verilen sözler ille de geçerli olmayacağına göre, yalan söylemek serbesttir.

Nitekim kimileri inanmadığı halde o kutsal kitaba el basarak yalan söylüyor. Köprüyü geçene kadar…

Peki, buna karşılık ötekilerin kullandığı o beyaz kitaba ne demeli?

İşte o bir simge… Tam anlamıyla bir simge… Beyaz kitap, ondan ne anlaşılıyorsa o…

Kimi masonlar kürsüdeki kutsal kitapların da simge olduğunu söylüyor.

Çevir kazı yanmasın… Öyle olsaydı İngiltere Birleşik Büyük Locası hangi kitapların kürsü üzerine konulabileceği üzerine yönerge verir miydi? Onlara göre her bir kutsal kitap kendi inananlarının kutsal kitabı; öyle simge falan değil.

Tüm bunlara karşın, elbette bir mason ister tekris ya da aydınlanma denilen törende ister sonraki aşamalarda olsun, ant içer ya da yemin ederken neyin üzerine el basıyor?

İşte bence bunun üzerinde durulmalı. Çünkü o üzerine el basılan nesne kutsal kitap değil bildiğimce.

Ancak bana bundan ötesini sormayın. Bilemem.

Fakat bir de başlıktaki konuya bakalım.

Onun tüm bu anlatılanlarda sanki doğrudan bağlantısı yok gibi…

O soruya yanıt vermek gerekirse şu söylenebilir:

Tanrı'ya ya da Allah'a inandıklarını kutsal kitaba el basarak kanıtlamaya girişenler aslında ona inanmaz. Gerçekten ve içtenlikle inananlar, bunu kanıtlamak için kutsal kitaba el basmaz. Çünkü gerek yoktur.